

Kohtuasi C-720/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

23. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

26. september 2023

Kaebajad:

Asociación Española de Fabricantes de Máquinas Recreativas y de Juego (Aseseam)

Asociación de Empresarios de Máquinas Recreativas de la Comunidad Valenciana (Andemar CV)

Asociación Provincial de Empresas Comercializadoras de Empresas de Máquinas Recreativas y de Azar de Alicante (Apromar-Alicante)

Federación Empresarial de Hostelería de Valencia

Vastustaja:

Conselleria de Hacienda y Modelo Económico de la Generalitat Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna maksuhaldur)

Põhikohtuasja ese

Hasartmängude reguleerimine – Autonoomse piirkonna poolt vastu võetud õigusnorm, mille eesmärk on reguleerida hasartmänge – Hasartmänguasutustele ja B-tüüpi mänguautomaatidele (mündiautomaadid) uute lubade väljastamise peatamine maksimaalselt viieks aastaks

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikkel 267 – Eelotsusetaotlus tõlgendamise küsimuses – Liikmesriigi õigusnormide kooskõla ELTL artiklitega 26, 49 ja 56 – Sobivus, vajalikkus ja proportsionaalsus – Vähem piiravate meetmete olemasolu – Võrdne kohtlemine – Konkurentsi moonutamine

Eelotsuse küsimused

1. Kas ELTL artikleid 26, 49 ja 56 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus selline riigisisene õigusnorm nagu dekreeedi 97/2021 artikkel 9, mille tõttu ei ole võimalik pikendada selliste B-tüüpi mänguautomaatide käitamislubasid, mis olid olemas enne seaduse 1/2021 (Ley 1/2021) jõustumist, ning Generalitat Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna omaavalitsuse) 11. juuli 2020. aasta seaduse 1/2020, mis käsitleb hasartmängude reguleerimist ja hasartmängusõltuvuse ennetamist Valencia autonoomses piirkonnas (Ley 1/2020, de 11 de julio de la Generalitat Valenciana, de regulación del juego y de prevención de la ludopatía en la Comunidad Valenciana) kümnes üleminekusäte, millega peatatakse alates nimetatud seaduse 1/2020 jõustumisest viieks aastaks uute litsentside või lubade väljastamine hasartmänguasutustele või käitamislubade väljastamine B-tüüpi mänguautomaatidele, sest sellised piirangud on vastuolus juba mainitud ettevõtlusvabaduse, asutamisevabaduse, teenuste osutamise vabaduse ja turgudele vaba juurdepääsu põhimõtetega?

2. Kas ELTL artikleid 26, 49 ja 56 tuleb olenemata eelmise küsimuse vastusest tõlgendada nii, et nendega on vastuolus selline riigisisene õigusnorm nagu dekreeedi 97/2021 artikkel 9 ja seaduse 1/2020, mis käsitleb hasartmängude reguleerimist ja hasartmängusõltuvuse ennetamist Valencia autonoomses piirkonnas, kümnes üleminekusäte, sest need kahjustavad ainult erasektorit (hotelli-, restorani- ja kohvikusektori äriühingud ja sarnased äriühingud, kuhu paigaldatakse B-tüüpi mänguautomaate, ning kaudselt selliste masinate tootjad), kellele kehtestatakse käitamiskiirangud, mida ei kehtestata avalik-õiguslikele hasartmängu- ja kihlveoasutustele, mis on kiirangutest vabastatud nende sponsoreeritud hasartmängude ja kihlvedude tüübi tõttu?

Kas nimetatud riigisisese õigusnormid on vastuolus turu ühtsuse ning võrdsuse, võrdse kohtlemise ning hasartmängusektori sidusrühmade vahelise ja nende suhtes mittediskrimineerimise põhimõtetega? Kas kirjeldatud olukord on eelis, mis kahjustab ja moonutab sektoris konkurentsi?

Viidatud liidu õigusnormid

ELTL artiklid 26, 49 ja 56, artikli 106 lõige 1 ja artikli 107 lõige 1.

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Seadus 1/2020

Generalitati (Valencia autonoomse piirkonna omavalitsuse) 11. juuni 2020. aasta seaduse 1/2020, mis käsitleb hasartmängude reguleerimist ja hasartmängusõltuvuse ennetamist Valencia autonoomses piirkonnas (La Ley 1/2020 de regulación del juego y de prevención de la ludopatía en la Comunidad Valenciana; edaspidi „seadus 1/2020“), kümnendas üleminekusättes on sätestatud:

„Alates käesoleva seaduse jõustumisest peatatakse maksimaalselt viieks aastaks hasartmänguasutustele uute lubade väljastamine ning hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustesse või muudesse samalaadsetesse asutustesse paigaldamiseks mõeldud B-tüüpi või rahavõitmisvõimalusega meelelahutuslike mänguautomaatide käitamiseks uute lubade väljastamine.

[...]

Nimetatud aja jooksul peab hasartmänge reguleeriv asutus koordineerima uuringu, milles analüüsitakse olemasolevate hasartmängurajatiste (hasartmänguasutused ning hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustes asuvad mänguautomaadid) sotsiaalset mõju ja nende mõju rahvatervisele. Hasartmänge reguleeriv asutus peab pakkuma nimetatud uuringu tulemuste põhjal välja piirangud Valencia autonoomse piirkonna territooriumil hasartmänguasutuste ning hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustesse või muudesse samalaadsetesse asutustesse paigaldamiseks mõeldud B-tüüpi või rahavõitmisvõimalusega mänguautomaatide lubatud arvu ja leviala kohta, võttes arvesse rahvatervise, elanikkonna, sotsiaalmajanduslikke ja territoriaalseid kriteeriume.

Dekreet 97/2021

Õigusnorm, mille peale kaebajad on kõnesoleva kaebuse esitanud, on Valencia autonoomse piirkonna valitsuse 16. juuli 2021. aasta dekreet 97/2021, mis käsitleb kiireloomulisi meetmeid Valencia piirkondliku valitsuse 11. juuni 2020. aasta seaduse 1/2020, mis käsitleb hasartmängude reguleerimist ja hasartmängusõltuvuse ennetamist Valencia autonoomses piirkonnas, rakendamiseks (Decreto 97/2021, de 16 de julio, del Consell, de medidas urgentes para la aplicación de la Ley 1/2020 de la Generalitat Valenciana de regulación del juego y de prevención de la ludopatía en la Comunidad Valenciana; edaspidi „vaidlustatud dekreet“).

Vaidlustatud dekreedri artikkel 9 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustesse või muudesse samalaadsetesse asutustesse paigaldamiseks mõeldud B-tüüpi või rahavõitmisvõimalusega mänguautomaatide paigaldamiseks võib anda loa ainult

juhul, kui vastav käitamisluba on saadud või seda on taotletud enne seaduse jõustumist.

2. Paigaldusloa taotlusele tuleb lisada meelelahutus- ja hasartmänguautomaatide eeskirjade (Reglamento de Máquinas Recreativas y de Azar), mis kiideti heaks Conselli (Valencia autonoomse piirkonna valitsuse) 28. juuli 2006. aasta dekreediga 115/2006, artikli 27 lõikes 2 osutatud dokumendid, mis sisaldavad kinnitust selle kohta, et mänguautomaadi paigaldamise koht ei ole baar ega kohvik, mis asub haridus-, tervishoiu- või sotsiaalasutuses, noorte- või spordikeskuses.

3. Seaduse 1/2020 kümnenenda üleminekusätte esimeses lõigus osutatud asutustes B-tüüpi või rahavõitmisvõimalusega meelelahutuslike mänguautomaatide asendamisega, olenemata asendamise põhjustest, ei kaasne ühelgi juhul väljavahetatava mänguautomaadi loa kehtivusaja pikendamine. Asendusmasina jaoks võib väljastada loa ainult kuni asendatava masina käitamisluba kehtivusaja lõpuni.

4. Pärast käesoleva dekreeidi jõustumist ei tohi anda luba hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustesse või muudesse samalaadsetesse asutustesse B-tüüpi või rahavõitmisvõimalusega meelelahutuslike mänguautomaatide paigaldamiseks, mis on pärit kasiinodest, bingosaalidest, mängusaalidest või seaduse 1/2020 artikli 45 lõikes 4 osutatud laevadest.“

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Põhikohtuasja kaebajad on esitanud kaebuse 4. augustil 2021 Valencia autonoomse piirkonna ametlikus väljaandes (Diario Oficial de la Generalitat Valenciana) avaldatud vaidlustatud dekreeidi peale. Konkreetselt vaidlustatakse dekreeidi artikkel 9.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 2 Kaebajad väidavad, et B-tüüpi mänguautomaatide puhul püütakse lõpetada enne seaduse 1/2020 jõustumist väljastatud load, kui nende kehtivusaeg lõppeb. See mõjutab hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustes asuvaid mänguautomaate ja kaudselt mänguautomaatide tootjaid. Tegemist on Valencia autonoomses piirkonnas hasartmänguturule juurdepääsu täieliku tõkestamisega, mis rikub ELTL artikleid 49 ja 56.
- 3 Vastustaja väidab, et vaidlusalune dekreet täidab ELTLi nimetatud sätteid.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 4 Euroopa Kohus on pannud paika liikmesriikidele hasartmängupoliitika eesmärkide ja vahendite määramiseks antud kaalutusõiguse piirid, nõudes, et riiklike asutuste kehtestatud piirangud täidaks järgmisi tingimusi:
 - a) neid tuleb igal juhul kohaldada mittediskrimineerivalt;
 - b) need peavad olema sidusad ja sobima riigisisese asutuse taotletavate eesmärkide täitmise tagamiseks;
 - c) need peavad olema proportsionaalsed ega tohi minna kaugemale sellest, mis on vajalik nende vastuvõtmise ajendanud eesmärgi või eesmärkide täitmiseks;
 - d) riigisisese asutuse ei tohi toimida meelevaldselt ja nende suhtes kehtib eelkõige läbipaistvuskohustus, millel on teatavad erandid.
- 5 Diskrimineerimise keelu osas tuleb märkida, et kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld on liidu väärtus ja üks liidu õiguse aluspõhimõtteid. See selgitab, miks Euroopa Kohus on olnud eriti range nõudes, et riikide kehtestatud võimalikud piirangud ei oleks kodakondsuse alusel diskrimineerivad ning miks peetakse õiguspäraseks ainult selliseid piiranguid, mis mõjutavad mis tahes liikmesriigis asutatud huvitatud isikuid nende vahel vahet tegemata. Euroopa Kohus on mõnes hasartmängude maksustamist käsitlevas kohtuasjas tuvastanud sellega seoses riigisisese õigusnormi vastuolu liidu õigusega. Näiteks tuvastas Euroopa Kohus 13. novembri 2003. aasta kohtuotsuses Lindman (C-42/02, EU:C:2003:613), et diskrimineerivat laadi on Soome maksuõigusnorm, millega kohaldati Soomes korraldatud loteriide võitudele maksuvabastust, aga muudes liikmesriikides, täpsemalt Rootsis, saadud võite maksustati.
- 6 Veel olulisem on 9. septembri 2010. aasta kohtuasjas Engelmänn (C-64/08, EU:C:2010:506) tõstatatud problemaatika, milles analüüsiti, kas liidu õigusega on kooskõlas Austria õigusnormid, millega oli nõutud, et kasiinosid käitavate kontsessioonäärde õiguslik vorm oleks aktsiaselts ja nad asuksid Austrias. Euroopa Kohus leidis, et viimati nimetatud kohustus piirab asutamisevabadust ELTL artikli 49 mõttes ja diskrimineerib ettevõtjaid, kes asuvad teistes liikmesriikides.
- 7 Liikmesriikidele antud pädevus kehtestada ise vastavad hasartmängupoliitika eesmärgid hõlmab piirangute hasartmängupoliitika eesmärkidega sobivusega seoses ka eesmärkide täitmiseks vajalike meetmete kindlaksmääramist. Selleks on liikmesriikidel kaalutusruum, mis on küll lai, ent ei ole piiramatult. Vastavalt sobivuse nõudele peavad riigisisese õigusnormid, milles sätestatakse piiravad meetmed või takistused siseturule, olema kooskõlas taotletava eesmärgiga ning asjaomase piirangu aluseks olevat eesmärki arvestades põhjendatud. Üldiselt saavad riigisisese õigusnormid sobida konkreetse eesmärgi saavutamiseks üksnes juhul, kui need vastavad tõepoolest huvile saavutada see eesmärk ühtselt ja süstemaatiliselt.

- 8 Euroopa LKohus on sedastanud, et riigisiseste õigusnormide sidususe ja kooskõla hindamine on liikmesriigi kohtute ülesanne, märkides, et nemad peavad hindama, kas meetmed on nende aluseks olevate üldise huvi eesmärkide seisukohast sobivad. Selleks tuleb nimetatud hinnangu andmisel järgida loogikat, mille puhul tuleb esiteks võtta arvesse asjaomase liikmesriigi ametivõimude taotletavaid eesmärke üldiselt või ühiselt, ning teiseks analüüsida eraldi iga riigisisese õigusnormiga kehtestatud piirangut, et tuvastada, kas need on taotletavate eesmärkide saavutamise tagamiseks sobivad.
- 9 Euroopa Kohus kaldub pidama riigisiseste ametivõimude võetud meetmeid sidusaks. Siiski on kehtestatud piirangute sidusus seatud teatud juhtudel avalikult kahtluse alla, näiteks 6. novembri 2003. aasta kohtuotsuses Gambelli jt (C-243/01, EU:C:2003:597) märgiti, et „liikmesriigi ametiasutused õhutavad ja julgustavad tarbijaid osalema loteriides, hasartmängudes või kihlvedudes selleks, et riigikassa saaks sellest rahalist kasu, ei saa selle riigi ametivõimud tugineda ühiskonna avaliku korra kaitsele, põhjendades seda vajadusega mänguvõimalusi vähendada, et õigustada selliseid meetmeid, nagu on arutamisel põhikohtuasjas“. Samuti leiti, et Itaalia ametiasutuste otsus uuendada hobuste võiduajamiste totalisaatorite haldamiseks ja käitamiseks antud kontsessioone automaatselt ilma hankemenetluseta ei olnud kooskõlas eesmärgiga hoida ära pettuslike või kriminaalsete tegude toimepanemist hasartmängukorraldajate poolt.
- 10 Euroopa Kohus seadis 8. septembri 2010. aasta kohtuotsuses (C-316/07, C-358/07 kuni C-360/07, C-409/07 ja C-410/07, EU:C:2010:504) kahtluse alla Hesse ja Baden-Württembergi liidumaade loodud spordikihlvedusid puudutavate avalik-õiguslike monopolide kooskõla eesmärgiga ennetada hasartmängudega seotud liigsele kulutamisele õhutamist ja võidelda mängusõltuvuse vastu. Euroopa Kohus oli sellega seoses nõus eelotsuse küsimused esitanud kohtute lähenemisviisiga, kes kahtlesid, kas nimetatud monopol on kooskõlas selle aluseks olevate õigusnormi eesmärkidega.
- 11 Eriti asjakohane on 3. juuni 2010. aasta kohtuotsuse Ladbrokes Betting & Gaming ja Ladbrokes International (C-258/08, EU:C:2010:308) põhistus, milles analüüsitakse, kas liidu õigusega on kooskõlas Hollandi õigusnorm, milles kehtestatakse hasartmängude korraldamise ja edendamise osas üheleainsale ettevõtjale ainuõigused andev kord. Viidatud kohtuasjas väljendas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) teatud kahtlusi niisuguse õigusnormi järjepidevuse ja süstemaatilise osas, mille eesmärk on küll tarbijate kaitse, pettuste ja mängusõltuvuse ennetamine, aga mis lubab siiski ainuõiguse omanikel laiendada hasartmängude pakkumist ja kasutada reklaami, et muuta oma pakkumine atraktiivsemaks. Euroopa Kohus märkis, et kuna korraga esineb kaks eesmärki (tarbijate kaitse ning pettuste ja kuritegevuse ennetamine hasartmängude valdkonnas), tuleb nende vahel leida sobiv tasakaal. Nagu on märgitud 6. märtsi 2007. aasta kohtuotsuses (C-338/04, C-359/04 ja C-360/04, EU:C:2007:133), on kontrollitud laienemispoliitika väljatöötamine, mille tegelik eesmärk on mängukihu suunamine seadusliku pakkumise juurde, kooskõlas eesmärgiga ennetada pettusi ja kuritegevust.

- 12 Selleks peavad volitatud ettevõtjad olema usaldusväärne ja atraktiivne alternatiiv ebaseaduslikele hasartmängudele, milleks peab neil olema võimalik pakkuda palju erinevaid mänge, teha teatud ulatuses reklaami ja kasutada uusi turustusvõtteid. Siiski on raske ühitada hasartmängude valdkonnas sellist kontrollitud laienemise poliitikat eesmärgiga kaitsta tarbijaid hasartmängusõltuvuse eest, mistõttu saab sellist poliitikat pidada sidusaks ainult juhul, kui ebaseaduslik tegevus on suuremahuline ning võetud meetmete eesmärk on suunata tarbijate mängukihk seadusliku tegevuse juurde, mitte suurendada lubatud hasartmängudest saadavat tulu, mis on pelgalt täiendav kasu.
- 13 Proportsionaalsus puudutab põhiõiguste sisu ja piire. See riikliku sekkumise piirangu mõõde tähendab, et proportsionaalsuse põhimõtte koosneb järgmistest elementidest:
- a) sobivus, mis nõuab, et riiklikul tasandil võetud meetmed oleks taotletava eesmärgi saavutamiseks sobivad;
 - b) vajalikkus, mis nõuab, et taotletava eesmärgi täitmiseks ei oleks olemas vähem piiravat meetet ning juhul, kui valikuid on mitu, tuleb valida kõige vähem piiravam meede
 - c) proportsionaalsus kitsas tähenduses, mille kohaselt peab meetmest saadav kasu olema üldiste huvide seisukohast igal juhul suurem kui muudele õigustele põhjustatud kahju.
- 14 Euroopa Kohtu hasartmängude alases kohtupraktikas on rõhutatud, et liikmesriigi võetud meetmete vajalikkust ja proportsionaalsust tuleb hinnata üksnes seoses kavandatud eesmärkidega ja kaitsetasemega, mida asjaomased liikmesriigi ametivõimud soovivad tagada. Euroopa Kohus leiab selles osas, et proportsionaalsuse kriteerium ei nõua, et piirav meede vastaks kõigi liikmesriikide käsitusele sellest, kuidas õigustatud huvi kaitsta.
- 15 Seetõttu on igal konkreetsel juhul liikmesriikide poolt kehtestatud piirangute proportsionaalsuse kohta üldisi järeldusi äärmiselt keeruline teha, sest selles valdkonnas on iga kohtuasja konkreetsete asjaolude mõju arvestatav ning Euroopa Kohus tuletab meelde, et proportsionaalsust peab hindama asjaomase liikmesriigi kohus.
- 16 Euroopa Kohus otsustas alguses konkreetsete meetmete proportsionaalsust mitte põhjalikult analüüsida, hoidudes selles küsimuses selgesõnalisi hinnanguid andmast. Niiviisi ei peetud 24. märtsi 1994. aasta kohtuotsuses Schindler (C-275/92, EU:C:1994:119) Ühendkuningriigi õiguses kehtestatud loteriimonopoli ebaseaduslikuks. Euroopa Kohus hakkas siiski alates Gambelli kohtuasjast ja eelkõige alates kohtuasjast Placanica analüüsima seda küsimust üksikasjalikumalt ja süstemaatilisemalt ning seab mõnikord mõne liikmesriikide kehtestatud meetme kahtluse alla. Euroopa Kohus leidis Placanica kohtuasjas, et politsei loa nõudmine on taotletava eesmärgi (hoida ära ettevõtjate tegelemine kuritegeliku või petturliku tegevusega) suhtes täiesti proportsionaalne.

Siiski leiti nii Placanica kui ka Gambelli kohtuasja puhul, et keeld, emille kohaselt teiste liikmesriikide reguleeritud turgudel noteeritud kapitaliühingud ei saa saada kontsessioone spordikihlvedude haldamiseks, on eaproportsionaalne, sest see läheb kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk hoida ära see, et hasartmängukorraldajad paneksid toime kriminaalseid või pettuslikke tegusid. Euroopa Kohus märkis eelkõige, et olemas on vähem piiravaid meetmeid.

- 17 Selline Euroopa Kohtu suurem otsusekindlus riigisiseste hasartmängualaste õigusnormidega kehtestatud piirangute proportsionaalsuse hindamisel on pannud teda hilisemates otsustes nimetatud nõude täitmises kahtlema. Nii peeti 13. septembri 2007. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Itaalia (C-260/04, EU:C:2007:508) eaproportsionaalseks seda, et Itaalia ametiasutused uuendasid hobuste võiduajamiste totalisaatorite haldamise kontsessioone ilma hankemenetluseta.
- 18 Selline tähelepanelikum ja põhjalikum lähenemine ei ole takistanud Euroopa Kohtul selles valdkonnas teiste liikmesriikide ametiasutuste piirangute toetamist. Sellega seoses tuleb viidata toetusele, mida avaldati spordikihlvedude valdkonnas Hollandi ainuõiguslike lubade süsteemile 3. juuni 2010. aasta kohtuotsuses Sporting Exchange (C-203/08, EU:C:2010:307), milles rõhutatakse, et otsus anda luba ainult ühele ettevõtjale lihtsustab kontrolli ja takistab mängusõltuvuse suurenemist tingiva tõsisema konkurentsi tekkimist mitme ettevõtja vahel.
- 19 Selle küsimuse analüüsi lõpetuseks on huvitav märkida, milliseid juhiseid ja suuniseid antakse kohtuasjas Stoß liikmesriigi ametiasutustele seoses mitmel Saksamaa liidumaal loodud spordikihlvedude monopoliga. Euroopa Kohus märgib esiteks, et monopolide kehtestamiseks ei pea liikmesriigi ametiasutused näitama, et enne asjaomase monopol kehtestamist on viidud läbi uuring selle meetme proportsionaalsuse kohta. Euroopa Kohus lisab samuti, et üheainsale ettevõtjale loa andmine (monopol või ainuõigused) lihtsustab hasartmängude pakkumise kontrolli all hoidmist ja tagab tõhusama tulemuse kui majandamissüsteemid, kus konkureerivad eraõiguslikud ettevõtjad. Euroopa Kohus tuletab sellise reguleerimismudeli hüvedest hoolimata meelde, et monopol kehtestamine on äärmiselt piirav meede, mis on põhjendatud ainult juhul, kui taotletav eesmärk on iseäranis kõrge tarbijakaitsetaseme tagamine ning rõhutab seetõttu, et õiguslik raamistik peab tagama, et monopol omanik oleks tegelikult suuteline eesmärki täitma pakkumise kaudu, mis on koguliselt mõõdetud ja kvalitatiivselt kavandatud selle eesmärgi järgi ning mille üle avalik võim teostab ranget kontrolli.
- 20 Käesolevas asjas tuleb selleks, et hinnata vaidlustatud dekree di kooskõla liidu õigusega, analüüsida järgmisi elemente: a) proportsionaalsuse põhimõtte seoses meetmete asjakohasuse, sobivuse ja vajalikkusega ning nende mittediskrimineeriv laad; b) ettevõtlusvabaduse, asutamisevabaduse ja turgudele vaba juurdepääsu ning äritegevuse vabaduse põhimõtted; c) turu ühtsuse põhimõtte ning võrdne kohtlemine olenemata sellest, kas ettevõtja on eraõiguslik või avalik-õiguslik, keelates mis tahes eelised, mis moonutavad konkurentsi ja soodustavad avalikku

sektorit; ning d) seoses diskrimineerimiskeeluga selliste eeliste keelamine, mis moonutavad konkurentsi või tekitavad varjatud kujul riikliku monopoli.

- 21 Tundub, et nimetatud põhimõtteid ja nõudeid võib rikkuda alates nimetatud seaduse jõustumisest viieks aastaks uute käitamislubade väljastamise peatamine B-tüüpi mänguautomaatidele (mündiautomaadid), sest nii pika aja jooksul peatamine kujutab endast seadusliku tegevusega tegelemise õiguse kaotamist.
- 22 Nimetatud peatamine tähendab, et kehtivaid käitamislubasid ei uuendata ja lubade arv väheneb varjatud kujul ning selle tõttu kaovad aja jooksul hotelli-, restorani- ja kohvikusektori asutustest kõik mänguautomaadid. Kahtlemata kujutab see endast niisuguse seadusliku tegevusega tegelemise võimaluse äravõtmist, mis on seotud äriühingute asutamisevabadusega ning vaba turuga, kuivõrd sellega takistatakse mündiautomaatide käitamist, mis kõrvaldatakse meelevaldse tegevuse tõttu, kuigi need on seaduslikud, minnes nii vastuollu proportsionaalsuse põhimõttega ja rikkudes ELTL artiklitega 26, 49 ja 56 tagatud õigusi.
- 23 Lõpetuseks märkis Euroopa Kohus kohtuasjas Gambelli seoses võrdse kohtlemise ja kehtestatud piirangute järjepidevusega, et „kuna liikmesriigi ametiasutused õhutavad ja julgustavad tarbijaid osalema loteriides, hasartmängudes või kihlveomängudes selleks, et riigikassa saaks sellest rahalist kasu, ei saa selle riigi ametiasutused tugineda ühiskonna avaliku korra kaitsesele, põhjendades seda vajadusega mänguvõimalusi vähendada selleks, et õigustada selliseid meetmeid nagu on põhikohtuasjas arutamisel.“
- 24 Tuleb asuda seisukohale, et neid suunised, millega kaasneb igasuguse diskrimineerimise keelamine, et ole käesolevas kohtuasjas järgitud, sest piiranguid kohaldatakse ainult eraõiguslikes hasartmänguettevõtetes läbiviidavale tegevusele, aga mitte avalik-õiguslikes hasartmänguasutustes (riiklik loterii, toto, spordikihlveod, ONCE (Hispaania riiklik pimedate ja vaegnägijate ühing) jms) toimuvale tegevusele. Tundub, et seda tüüpi piirangud, mis on kehtestatud ainult eraõiguslikes ettevõtetes toimuvale tegevusele, toovad kaasa konkurentsi moonutamise ja viivad riikliku hasartmängumonopoli tekkimisele lähemale. See olukord mõjutab Hispaanias selles küsimuses kehtestatud piirangute tõttu samuti kapitali ja kaupade vaba liikumist kogu liidu territooriumil.